

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Prin noi înșine

Un fond de ajutorare a clerului

Propunerea Păr. C. Drăgan, apărută în Nr. 58 al *Telegrafului Român*, în scopul ajutorării familiilor de preoți pentru cazurile de moarte, nu numai că e acceptabilă, ci înfăptuirea ei ni se impune din toate punctele de vedere, considerând situația grea materială, adeseori rușinoasă, a soțiilor de preoți rămase după moartea soților lor.

Cu starea actuală a fondului de penzii nu sânt asigurate nici familiile preoților, nici ale funcționarilor bisericești. Dacă însă pe lângă mica penziune ce le revine conform dispozițiilor statutelor acestui fond văduvelor și familiilor rămase după cei decedați, li-am da și un efectiv ajutor bănesc indicat, îndată după moartea soților lor, am șterge multe lacrimi de pe ochii văduvelor și orfanilor lor.

Planul de ajutorare se poate realiza prin jertfa noastră, a tuturor, dela care să nu lipsească nici un preot ori funcționar bisericesc. Cât de neprevăzători am fost noi, că planul de ajutorare reciprocă nu s'a preconizat în gândul nici unuia dintre noi cel puțin cu 5—6 ani mai curând când nu trăiam din curbe de sacrificiu, și am fi putut realiza mult, cu mult mai mult decât vom putea realiza de aici înainte. Dar nici azi nu e târziu. Toți pentru unul și unul pentru toți.

Să înființăm un fond de ajutoare până nu e prea târziu, prin statute aprobate de autoritatea bisericească la care să participe necondiționat fiecare preot și funcționar bisericesc prin o declarație de aderare în scris.

Fondul se va înființa și augmenta prin cotizații lunare de câte 100 Lei, — anual 1200 Lei. Dacă după calculul făcut de Păr. C. Drăgan avem în funcție un personal de 680 preoți și funcționari bisericești, fondul ar încasa anual peste 800,000 Lei. Presupunând că am avea anual 5—8 cazuri de decese, ca să asigurăm fiecărei familii văduvite ajutorul

preconizat de 50,000 Lei, fondul ar vărsa anual sub forma de ajutoare între 250—400 mii Lei, și ni-ar rămânea o considerabilă sumă ca fond de rezervă pentru eventualele timpuri critice viitoare, când ar trebui să se reducă ori nu s'ar mai putea achita cotizațiile din partea membrilor în urma unor situații deplorabile materiale în care ar putea ajunge biserica cu clerul și funcționarii ei.

Să fim prevăzători. În haosul sufletesc prin care trecem, al crizei morale fără păreche în istoria neamului, ne putem aștepta la multe desamăgiri. Dar și într'un caz de critică situație materială a bisericii și clerului, noi trebuie să stăm la postul nostru. Atunci fondul să-și aibă asigurată rezerva lui, din a cărei venituri să poată achita ajutoarele statutare. În decurs de 10 ani s'ar putea realiza un fond de circa 5—6 milioane Lei ori și mai mult, care ar crește treptat în raport cu cazurile deceselor.

Va fi fondul nostru, vom dispune de el noi, nu statul, care pentru a ne asigura o pensie nesigură, ne pretindea mai anii trecuți întreagă averea fondului de penzii. Să nu dăm nimic din al nostru, ci să ne creăm mijloace de asigurare prin jertfa noastră a tuturor, și vom fi binecuvântați de urmași. Unii frați preoți vor crede că merg prea departe cu planurile mele. Nici de cum. E aceeași idee, sulevată de Păr. C. Drăgan, dar într'o formă mai amplă, plătind cotizații fixe și regulate an de an, asigurându-ne astfel rezerve binefăcătoare pentru viitorul mai îndepărtat ori mai apropiat și la vremuri critice pentru existența bisericii și clerului, când noi, ori cei ce ne vor urma, nu vor mai fi în stare a plăti cotizații, mulțumindu-se a putea trăi de pe o zi pe alta. Atunci își va vărsa fondul daturile sale binefăcătoare pentru văduvele și orfanii noștri și printre lacrimile lor va străluci aureola din jurul arhierului bisericii și a slujitorilor lui, cari sântem noi, cei ce ne-am dat neîntârziat tributul de jertfă pentru noi și pentru ei.

Să nu fim deci avari pentru

Statul și Biserica Ortodoxă

de Dr. I. MATEIU

Precizând astfel interesul superior ce-l are Statul de a rămânea și pe viitor în permanentă comuniune cu Biserica ortodoxă, urmează să vedem care trebuie să fie *politica lui bisericească de mâine*. Ea se desemnează în două direcțiuni: una *statică* sau de conservare, iar cealaltă *dinamică* sau de creațiune.

Cea dintâi, privește opera înfăptuită până acum în favoarea Bisericii ortodoxe, prin complexul de legiuiri cari o guvernează astăzi. Intrucât ele au eșit din consensul deplin al celor două instituțiuni, este limpede, că cea mai mare datorie a Statului se rezumă în *apărarea* hotărâtă și energică a acestor legiuiri istorice. Nu trebuie să se uite o clipă adevărul, că Biserica, fiind prin toată structura ei profund *conservativă*, se ferește din principiu de inovațiuni, preferind să trăiască mai curând într'o alcătuire defectuoasă sau incompletă, decât să accepte schimbări cu consecințe neprevăzute pentru soarta ei.

De aceea, Biserica nu poate aproba deloc încercările neautorizate ale unora din cre-

dincioșii săi, de a determina, prin presă, un curent potrivit organizației bisericești actuale. Acești amatori de perimată tutelă politică, nu sunt încă în măsură să se încadreze în *noua concepție* a Bisericii, și să înțeleagă, că nicăeri pe lume nu s'a văzut încă instituție divină care să se ridice la strălucire fără condițiunile unei vieți de *libertate*.

Mai primejdioase sunt însă tentativele, cari se produc *din afară* de zidurile bisericii. Partidele noastre politice, îndeosebi cele de origine post-belică, nu suferă de un prea mare simț de legalitate. Antrenate de ambiția paternității legislative, ele se întrec în goană după reforme, răsturnând cu mare ușurință chiar cele mai bune creațiuni, numai din simplul motiv, că ele nu poartă blazonul competenței lor. Cu asemenea psihologie, atât de dușmană tradiției și continuității, nu e mirare că ne-a fost dat să vedem partide politice, aducând atingeri serioase și tinerei noastre *autonomii bisericești*.

Rolul Statului este să combată cu toată energia asemenea

noi, când am fost darnici pentru alții. Să jertfim cei de azi până când vom putea jertfi, să ne asigurăm pe noi și pe cei viitori cari s'ar putea întâmpla să nu mai poată jertfi din cauza răutății vremurilor. Preoții tineri să se însuflețească mai mult chiar decât cei bătrâni la ideea înființării acestui fond, fiindcă lor le vor fi rezervate situații poate mai critice decât celor bătrâni de azi. Dar și cei bătrâni vor jertfi alături de ei, ca să fim toți pentru unul și unul pentru toți.

După informațiile ce le am, episcopia Clujului a dat ființă fondului de ajutorare a clerului, plătind fie-care preot o taxă fundamentală de 200 Lei, plus cotizațiile lunare de câte 100 Lei.

La statute au aderat toți preoții și funcționarii bisericești prin declarații în scris trimise la episcopie, și statutele s'au pus în lucrare încasându-se primele cotizații.

Rugăm pe Înalt Preasfințitul nostru Mitropolit Nicolae să se pună în fruntea mișcării, însărcinând pe cei mai experți dintre funcționarii din centru cu studierea și redactarea statutelor după modalitățile cele mai potrivite scopului, astfel ca statutele, aprobate de cler, să se pună în lucrare începând cu anul viitor.

Deviza să ne fie: Să muncim, să cruțăm și să jertfim, dacă vrem să ne salvăm.

Pr. Iuliu Moldovan.

tendințe nesănătoase, susținând fără șovăire, *respectul deplin* față de noul organism juridic al *Bisericii*, ca astfel ea să se poată consacra, în toată liniștea, marilor sale idealuri creștine.

a) Reforma învățământului teologic

Dar am vorbit și de aspectul *dinamic* al politicii bisericești. În ce consistă el? În *desăvârșirea* organizației actuale, prin întocmirea acelor legiuiri, cari sunt cerute chiar de *codul autonomiei bisericești*. Una privește reforma *învățământului teologic*. În acest capitol intră atât școlile *bisericești* propriu zise [Seminarii și Academii], cât și *Facultățile de Teologie*, ca instituțiuni de Stat. Discuțiile și controversele pasionate, ce s'au ivit în jurul lor, ne obligă la câteva lămuriri.

Este mai presus de orice îndoială, că învățământul teologic constituie piatra de încercare a Bisericii. Căci soarta ei întregă depinde exclusiv de seriozitatea *școlii teologice*, chemate să formeze sufletul misionar al preoților din toate vremurile. Dar această școală se găsește și astăzi în vechiul regat tot sub conducerea directă a *Statului*, care prin caracterul său *laic*, nu poate și nici nu este indicat să pregătească pe slujitorii *duhovnicești* ai altarelor. S'au făcut, cei drept, câteva încercări de legiferare în materie, însă pe motive de divergențe principiare între Biserica și Stat, proiectele întocmite au rămas în cartoane. Mai nou, din inițiativa Episcopatului nostru, s'a votat o lege scurtă la Senat, dar și aceasta s'a împotmolit la Cameră, pe urma unor intervenții lăaturalnice. Din ce motive? Pentru că nu s'a putut deslega întrebarea principiară, cine are calitatea să elaboreze această reformă, Biserica sau Statul, ori amândouă împreună.

Principiile *autonomiei* rezervă acest drept pe seama Bisericii, cum rezultă din art. 4 al Legii de organizare: „Biserica Ortodoxă Română își reglementează, conduce și administrează prin organele sale *proprii*, și sub controlul Statului, afacerile sale religioase culturale, fundamentale și epitropești”].

Așa se explică art. 34 din aceeași lege, care decretează, că școlile pentru formarea Clerului și a cântăreților stau sub *conducerea bisericii*.

Prin urmare, trebuie să răspundem, că din punct de vedere legal, reforma învățământului teologic, intră în atribuțiunile *bisericii*. Principiar este și logic să fie așa, întrucât e vorba de pregătirea preoților, în care competența n'o

poate avea decât exclusiv *Biserica*. Ea singură știe și are dreptul să îngrijească de formarea Clerului său în așa fel, încât ea să corespundă atât *doctrinei ortodoxe*, cât și idealurilor sale *creștine*.

Cu toate acestea art. 34 conține o derogare dela principiul general, când spune: «*programele de studii și numirea profesorilor*, se vor face potrivit unei legi speciale, al cărui proiect va fi întocmit de *Sf. Sinod*, de-acord cu Ministerul Cultelor și Ministerul Instrucțiunii”.

Acest text la aparență constituie o restrângere a dreptului recunoscut pe seama bisericii. Cum e a se interpreta acest text? Fără îndoială tot în cadrele principiului autonomiei. Adecă în acea lege specială nu pot fi fixate alte norme pentru alcătuirea programelor de studii și pentru numirea profesorilor decât a-celea cari decurg din dreptul bisericii de a-și îndruma ea pregătirea clerului. De acest drept biserica trebuie să fie geloasă și cu nici un preț să nu permită să-i fie confiscat din partea statului. Toate celelalte culte din țara noastră au dreptul lor necontestat din partea statului de a-și pregăti clerul — oare numai biserica ortodoxă să fie lipsită de acest drept? Concordatul acordă deplină libertate cultului catolic în conducerea școlilor teologice, — oare numai când e vorba de biserica ortodoxă să-și revendice statul un amestec în alcătuirea programelor de studii și la numirea profesorilor? Dar cum își poate lua statul răspundere în aceste chestiuni de ordin intim bisericesc? Doar nu statul, ci biserica a primit dela Mântuitorul dreptul și puterea de a-și crește apostolii! În Ardeal până astăzi biserica este în exercițiul deplin al acestui incontestabil drept organic al ei. Deci statul va trebui să-și cunoască limitele drepturilor sale și să nu se infiltreze în mod volnic în chestiuni pe cari numai biserica e chemată să le rezolve.

Părerea noastră este, că proiectul întreg să fie întocmit de Biserica, iar Statul, după eventuale observațiuni făcute de el și eventual acceptate de Biserica, să-l treacă cu o lege scurtă, *sub formă de Regulament*, spre a evita modificarea lui de către Parlamentul *eterodox*.

Altă întrebare ce se pune este: Ce *categorii de școli* are să îmbrățișeze reforma? Astăzi avem 3 tipuri: *Seminarii*, *Academii*, *Facultăți*. Vor fi menținute toate, sau nu? Și aici dreptul de a se pronunța este numai al Bisericii.

Seminariile, ca școli de pregătire profesională, vor trebui să dispară, din simplul motiv că art. 35 din Statutul bisericesc, nu mai admite la hirotonie decât candidați cu pregătire *superioară*. De altfel nici rezultatele practice pe cari ele le-au dat în trecut, nu justifică menținerea lor. Ele însă pot și se impune chiar, să fie transformate în *licee confesionale* sau spirituale, câte unul pe lângă fiecare Episcopie, aplicându-li-se regimul prevăzut de legea învățământului particular. Toate cultele neortodoxe au asemenea licee și chiar Biserica noastră numără câteva în Ardeal. Valoarea lor este neprețuită. De o parte fiind puse sub conducerea bisericii, ele asigură o serioasă *educație religioasă* a elevilor, fapt care va îndemna cele mai multe familii creștine să-și trimită copiii în aceste școli, unde se dă atât instrucției cât și vieții de internat o deosebită grijă. Rezultatul va fi o mai bună îndrumare a cetățenilor în profitul nemăsurat al *Statului*. De altă parte, și Biserica are să câștige mult prin faptul, că va fi pusă în situația de a selecționa dintre bachelauri, pentru școală teologică, numai pe aceia, cari în adevăr dovedesc aptitudini și vocație către *preoție*. Insuș elevul, la vârsta de 18 ani, este în măsură să-și dea seama mai bine de preferințele lui sufletești, și să-și aleagă mai conștient cariera spre care se simte chemat.

Școala teologică propriu zisă va avea, prin urmare, două tipuri: *Academia și Facultatea*. Cea dintâi, condusă de *Biserica* și prin care ar trebui să treacă ori cine dorește să fie *preot*, cea de a doua sub autoritatea *Statului* destinată numai *științei teologice*. Facultatea are menirea să întrețină spiritul *creștin* al culturii din Universitate, să elaboreze știința ortodoxă, să deearnă titluri științifice și să pregătească pe viitorii profesori ai *Academiilor*, ai *liceelor confesionale*, și pe cei de religie din școlile secundare. Materiile și durata cursurilor ar fi *aceleași* în amândouă instituțiunile cu deosebire, că în Facultate studiile vor avea o dezvoltare mai largă, de specializare și o tratare strict științifică. Astfel licența *Academiilor* vor avea puțința să se înscrie deadreptul la doctoratul universitar, fără a li se mai impune examene de diferență la Facultate, cum se întâmplă astăzi, în bucuria licențiaților *catolici*, cruțați de o asemenea umilire.

Se pune însă problema, dacă *Facultățile* trebuie să aibă

raporturi cu biserica, și în ce măsură?

Fiind *Facultățile de teologie ortodoxă* instituțiuni de Stat, evident că dreptul de a stabili organizarea lor revine Statului. Dar, întrucât *Facultățile* propagă adevărurile *creștine ortodoxe* și pregătesc pe viitorii *preoți* ai altarelor, nu mai încape îndoială, că Biserica ortodoxă urmează să aibă și ea cuvânt, și încă unul permanent, în viața acestor instituțiuni. Prin urmare, *Facultățile de Teologie* trebuie să stea, în mod excepțional, în legătură atât cu autoritatea Statului, cât și cu aceea a Bisericii. Iată cum motivează această necesitate, chiar Consiliul *Facultății de Teologie* din București, într'un *Memoriu* tipărit la 1887: „*Facultatea de Teologie* nu și-ar ajunge scopul dacă n'ar sta în legătură cu *autoritatea bisericească*, dar ea după poziția și scopul său având un caracter general, are să stea în legătură cu autoritatea generală a Bisericii, prin urmare cu *Sf. Sinod*, a cărui consultare nu s'ar putea înconjura de guvern în orice trei cumpănitoare pentru *Facultate*. În limitele fixate de înaltul Guvern și de *Sf. Sinod*, activitatea *Facultății de Teologie* are să se miște liber, fiind scutită de orice amestec alături cu legea la regularea treburilor sale interne, cum o cere problema ei științifică și organismul ei academic” [p. 86].

Vom examina deci problema cu atât mai vârtos, cu cât ea a devenit actuală prin depunerea în Parlament a proiectului de lege relativ la reforma învățământului superior.

Numirea Profesorilor.

Legătura cu Biserica n'a fost contestată niciodată de către *Facultăți*. Legal și practic însă, ea a fost aproape inexistentă, limitându-se doar la invitarea, de către *Senatul Universitar*, a 1—2 membri ai *Sf. Sinod*, în comisiunile de concurs pentru agregatie. Sub raportul juridic însă, aceasta înseamnă, că acei membri erau mandatarii *Statului Universitar* și nici decum ai *Sf. Sinod*, dela care ei n'aveau nici o delegațiune oficială. E nevoie deci, să se stabilească un sistem precis și efectiv al participării Bisericii la numirea profesorilor. Acest sistem trebuie însă mărginit numai la partea *doctrinară-morală*, toate celelalte chestiuni fiind rezervate autonomiei universitare. Întrebarea este cum să se concretizeze, în forme legale, această colaborare a Bisericii? Proiectul guvernului stabilește în art. 17 prezența unui delegat al *Sf. Sinod* în Comisiile de examinare. Dar aceasta nu

este decât procedura veche, rectificată în sensul, că desemnarea reprezentantului Bisericii n-o mai face pe viitor Senatul Universitar, ci Sf. Sinod. Formula fiind prea vagă, ni se pare insuficientă. Și iată de ce. Nu se poate concepe intrarea în Facultate a unui profesor, care din punct de vedere *dogmatic și moral*, stă în contradicție cu doctrina Bisericii. Judecarea acestei chestiuni constituie însă dreptul *exclusiv* al Sf. Sinod. Cum să-și exercite acest drept, care are caracter de *veto*, când în Comisiuni Sf. Sinod este reprezentat numai printr'un singur membru? El va putea fi majorat totdeauna de ceilalți 4 membri, făcând iluzorie afirmarea drepturilor Bisericii. Prin urmare, formula proiectului trebuie să fie neapărat îmbunătățită.

Sf. Sinod, ocupându-se în sesiunea din urmă de chestiunea aceasta, a judecat la fel, convenind că cercetarea candidaților, din punct de vedere *dogmatic-moral*, are să se facă numai de Sf. Sinod și înainte de ținerea concursului, căci hotărârea luată trebuie să aibe o valoare eliminatorie în sensul, că cei excepționali de el urmează să fie înlăturați dela concurs.

Această soluție o găsim de altfel propusă chiar de Consiliul Facultății de Teologie din București în Memoriul citat mai sus, când zice: „Procedura ce are a se observa la numirea lor [a profesorilor], trebuie să urmeze după *prealabila* consultare și recomandare a autorității *bisericești*, care este în drept a se încredința despre cultivarea și progresul științelor teologice la Facultate și a face convenitele

propuneri Ministerului de Instrucțiune“ [pag. 90].

Aceiași modalitate o găsim și în raportul prezentat Congresului Național Bisericesc din 1929, de către Comisia culturală, prin păr. Valeriu Iordăchescu Profesor al Facultății de Teologie din Chișinău, unde se spune: „Cereriile candidaților pentru catedrele dela Facultățile de Teologie însoțite de lucrări, se vor înainta Sf. Sinod, care le va examina și apoi le va recomanda forurilor în drept. Sf. Sinod exercită controlul său asupra Facultăților de Teologie“. [conf. Desbaterile Congresului Naț. Bis. pag. 46].

Năravul din tinerețe. Revista bisericească greco-catolică dela Lugoj, *Păstorul Sufietesc*, care își zice «Organ al clerului catolic român», în nrul său 13—14 din acest an, vrea să aducă «O nouă dovadă asupra sentimentelor lui Șaguna».

Directorul revistei lugojene, canonicul Dr. Nicolae Brânzeu, a căutat, și înainte de-a fi ridicat la rang de canonic, să-și cheltuiască meșteșugul condeiului în critice ocarătoare la adresa marelui bărbat al bisericii și neamului nostru. Pe temeiul unui «studiu» (foarte superficial) de M. Theodorian-Carada și a unei notițe (cu totul subiective) dintr'o gazetă ungurească locală, clarisimul Dr. Nicolae Brânzeu, păstrându-și năravul, infățișează astăzi pe Șaguna care s'a împăcat (?) cu ungurii la 1867, ca «un caracter nestatornic și ezitând», și ca «cel mai bun maghiar între cei de legea grecească»...

Concluzia ce-o face eminentul canonic, este totuși următoarea:

«Șaguna a fost un arhiereu mare, jăcându-se, după vorba Scripturii, tuturor toate»...

Prin urmare, de o parte avem un caracter nestatornic, șovăitor și într'o vreme cel mai bun prieten cu ungurii, — de altă parte totuși un mare arhiereu...

Se desprinde de aici o morală, care în toată lumea se chiamă iezuitică, morală practică și la Lugoj.

Sărbătoarea dela Sf. Gheorghe

— Adunarea Asociațiunii culturale —

După șaptezeci de ani ai existenței sale, Asociațiunea culturală, cea mai veche instituție de acest fel în întreaga țară, a putut să-și țină întâia adunare generală într'o parte a țării, unde prea mulți din credincioșii legii noastre românești s'au înstrăinat, în vitregia vremilor, de limba lor maternă și, unii, și de credința strămoșilor lor.

Când la anul 1861 s'a întrunit adunarea generală de constituire a «Asociațiunii transilvane», unul din infaptuitorii săi, primul președinte, *Andrei Șaguna*, a declarat, că tinera instituție culturală are o misiune pe cât de nobilă și unică în felul său, pe atât de serioasă și de grea, pentru că ea cere o perseverență de fier și un sacrificiu de inimă.

Sacrificiul și perseverența caracterizează activitatea conducătorilor Asociațiunii începând dela *Andrei Șaguna* și până astăzi.

*

Lucrările adunării dela Sf. Gheorghe, în ținutul locuit de secuime, s'au început, după creștinescul obicei, cu serviciu divin. De astă dată însuși șeful bisericii noastre ardeleni, I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, înconjurat de un sobor de preoți, a ținut să celebreze slujba dumnezeiască. Au slujit părinții protopopi: *Bloga*, *Bologa*, *V. Nistor*, *Rafiroiu* și preoții *I. Curcubătă*, *I. Popovici*, *E. Ticușan*, *I. Paștina*.

I. P. S. Sa a fost primit la biserică de ofițeri și un pluton dela școala militară specială din localitate; ear muzica a cântat și la intrare, și la ieșire din biserică. La sfânta liturghie, răspunsurile le-a dat corul bun și dis-

ciplinat al școalei normale de fete din Sf. Gheorghe. În decursul sfintei liturghii a hirotosit întru duhovnic pe presbiterul *Ioan Rafiroiu* din Târgul-Săcuilor și a hirotont întru diacon pe profesorul de religie din Blaj, *Vasile Popa*. La finea sfintei liturghii, după invocarea Duhului sfânt, I. P. S. Sa a ținut o foarte înălțătoare predică, mănecând dela cuvintele Ap. Pavel, din epistola către *Efezeni*, 4, 22—24:

«Ca să lăpădați voi pe omul cel vechi, carele se strică după poftele înșelăciunii... și să vă îmbrăcați în omul cel nou, — care după Dumnezeu s'a zidit, după dreptate și în sfințenia adevărului».

Cu verva-i oratorică cunoscută a rostit o remarcabilă cuvântare, ascultată cu mare atențiune și mult interes din partea mulțimei de credincioși.

La finea cuvântării care a făcut profundă impresie cu deosebire asupra intelectualilor a implorat binecuvântarea Cerului asupra tuturor celor de față, asupra membrilor *Astrei* adunați în congres și asupra lucrărilor lor. — I. P. S. Sa după ce a împărțit anafura credincioșilor, a fost condus cu acelaș ceremonial până la eșirea din curtea bisericii.

În sala prefecturii au urmat apoi desbaterile adunării sub președinția dlui *Dr. Gh. Preda*, vicepreședintele Asociațiunii.

Discursul său de deschidere în care se ocupă de criza morală actuală și de consecințele ei, recomandă *morală religioasă creștină*, practică prin tradiție la Asociațiune. Indeamnă să se persevereze pe această cale, în convingerea că ea va înlezni echilibrul moral.

La ședința festivă I. P. S. Sa a salutat și binecuvântat lucrările adunării, relevând marea datorie de a acționa mai ales în secuime, unde s'a pierdut limba și trebuie câștigate pentru românism toate

FOIȘOARA

Pagina sociologică

Chestiunea socială

de Preotul GH. SEGAȘ

II

Comerțul și Războiul ca rele sociale

Comerțul a realizat de fapt o veritabilă calamitate socială în sânul lumii patriarhale, revelând acestei lumi instrumentul de corupție cel mai puternic care a existat vreodată: Banul. Invențiunea monedei: difuziunea și efectele sale:

— Comerțul dela invențiunea monedei i-a activat circulațiunea în toate senzurile. El a propagat metalele prețioase și a învățat care este valoarea raselor încă naive și barbare cari, de atunci, au început să împărtășească avariția primelor civilizații. Gustul banului, răspândit odată printre oamenii primitivi, i-a învelit virusul cupidității și al egoismului și ei n'au mai avut ca inițiatorii

și civilizatorii lor de cat o singură dorință de acum înainte, aceea de a se îmbogăți.

Nevoia de a se îmbogăți repede a născut războiul. Dar îmbogățirea n'a fost pentru ei așa de repentină precum ar fi dorit-o, pentru că pământurile lor nu oferiau întotdeauna bogății naturale suficiente pentru a răspunde necesităților negoțului. Asemenea au recurs ei la un alt procedeu de îmbogățire mult mai simplu mult mai prompt, mai expeditiv și în acelaș timp mult mai mult după gustul lor. Acest al doilea mijloc a fost războiul.

2. Războiul. — Războiul este în anticitate una din modalitățile principale de achiziție, de câștig. — Un poet grec din insula Creta, *Hybrias*, în una din poemele sale face pe un soldat să vorbească în termenii următori: «Marea mea bogăție îmi este lancea; cu armele mele eu lucrez, cu instrumentele mele de război eu secer», etc. (citată de către *Claudio Janinet* în lucrarea sa «Capitalul»).

Aceste cuvinte curioase carac-

terizeaza de minune epoca în care au fost scrise. Ele fac, bine să se vadă, cum războiul era pe atunci izvorul principal al bogăției. *Aristotel* în «Politica» sa menționează războiul ca mijloc firesc de a câștiga. Această definițiune era adevărată mai ales în anticitate, căci atunci comerțul era rar și constituia specialitatea, monopolul aproape, al anumitor rase; pe de altă parte agricultura încă evident imperfectă îmbogățea puțin. Nu rămânea deci pentru partea cea mai mare a popoarelor decât un singur mijloc de îmbogățire: războiul. — Asemenenea, în acest timp poseda el un caracter cu totul diferit de cel pe care îl îmbracă în epocile moderne. Astăzi războiul are loc adeseori pentru motive relativ înalte și de multe ori ca și abstracte, cu scopuri pe jumătate ideale chiar când sunt la mijloc și interese materiale, în cari cazuri, chestiunea de interes pur este în totdeauna disimilată cu îngrijire sub motive de principiu.

Într'un cuvânt, războiul modern este aproximativ idealist. El se face

adeseori, de fapt sau pentru o idee (ideea revoluționară, pan germanistă, pan latinistă, sau pan slavistă); sau el mai poate avea punctul său de mănecare în orgoliul dinastic sau național. Din vremea cruciadelor și a războielor pentru religione (cel de 30 ani) până la războiul de succesiune din America de Nord, s'au văzut de atâtea ori eclatând conflicte între națiuni pentru motive de ordin imaterial.

În anticitate aceasta nu se întâmplă niciodată. Războiul e atunci materialist; n'are decât un singur scop: ridicarea bunurilor altuia. Te lupți pentru a te îmbogăți; ucizi pentru o avere. A câștiga o bătălie este echivalent cu câștigarea unui patrimoniu. Războiul nu este în cazul acesta decât o hoție în mare. Furtul și prada îi este obiectul unic.

În măsura în care spiritul păgân se substituie din ce în ce mai mult în omenire celui din timpurile primitive, tendința războinică și cuceritoare merge înainte crescând: rezultă în fine o stare de război universală aproape. Lupta pentru vi-

elementele pierdute. Aceasta nu se poate face decât lucrând în mână cu *biserica*, factorul principal în trecut și în viitor pentru menținerea sufletului neamului. —

Adunarea trimite omagială telegramă către M. S. Regele, președintele de onoare al Asociației. Telegrama, cu urări de bine, se mai trimite dlor N. Iorga și V. Goldiș, care împedecă de boală n'a putut participa la serbare.

S'a hotărât să nu se mai pună în discuție chestiunea alegerii de președinte al Asociației, cât timp dl V. Goldiș, merituosul ei președinte, se află în viață.

Cuvântări și conferințe, ascultate cu viu interes, au mai rostit: profesorii universitari părințele Ion Lupaș și Gh. Bogdan-Duică, generalii Moșoiu și Manolescu, Sabin Opreanu, I. Agăr-biceanu ș. a.

Un festival și o bogată expoziție, organizată în cadrele Asociației, au întregit programul serbării dela Sf. Gheorghe.

Manifestația culturală, în centrul secuimii, a reușit deplin și a făcut cel mai bun efect.

Dacă armonia și duhul împăciuitoare dela Sf. Gheorghe s'ar sălășlui și în alte locuri cu aceeași tărie, n'am mai avea ocazie să ne jăluim de multă sărăcie morală și intelectuală în această de Dumnezeu binecuvântată țară.

Comunicat oficial

Direcțiunea Școlii de cântăreți ne-a înștiințat că a aranjat gospodăria institutului astfel că taxa anuală va fi redusă anul acesta școlar la 8000 lei.

Anul școlar se va începe la 1 Octombrie în loc de 15 Sept. cum s'a anunțat la timpul său.

Consiliul arhiepiscopesc

ajă există pretutindena de acum înainte. Dela un popor la altul, dela o castă la alta, dela o familie la cealaltă, războiul devine continuu.

El dă naștere la două categorii sociale: 1. Robia (în mod direct).

2. Proletariatul (în mod indirect). — De atunci apar două fenomene sociale mari, atât de importante, încât umplu istoria universului antic. Ele consistă în formațiunea și dezvoltarea:

1. a Robiei,
2. a Proletariatului.

Primul fenomen este rezultatul imediat și direct al războiului; al doilea li este rezultatul indirect și îndepărtat.

Formațiunea clasei de robi (prizonierii de război): — Fiecare război fiind o razie mai mult sau mai puțin gigantică, în care cei învinși n'aveau altă alternativă decât aceea de-a fi masacrați sau aserviți, întâiul efect al oricărei bătălii câștigate era faptul aruncării pe piață a unei trupe enorme de sclavi noi. Astfel de ex. în decursul cuceririi Galiei, Cezar după victoria sa asupra Adualților, a vân-

Sfințirea bisericii din Cioara

Zi de pioasă și înălțătoare prăznuire a fost ziua de 8 Septembrie c. pentru poporul din comuna Cioara și împrejurimile ei.

Dorința veche a vrednicilor noștri credincioși din comuna Cioara, de a-și vedea biserica lor sfințită de arhieru, li s'a împlinit în această zi.

Biserica zidită în anul 1909, pictată și renovată, majestuoasă ca formă și proporții, a fost înălțată de către P. S. Sa Vasile, vicarul sfintei Mitropolii din Sibiu.

Insuflețirea poporului nostru pentru acte de înălțare sufletească și de pietate creștinească s'a manifestat în toată amploarea ei și cu acest prilej.

Înaltul prelat, însoțit de către P. C. consilierii Trandafir Scorobet și Virgil Nistor, protopopul Dr. Vasile Oană, diaconul Ion Dinu, și un grup de intelectuali din Sebeș-Alba, a sosit în comună la ora 8:30.

La marginea hotarului a fost întâmpinat de un banderiu de călăreți din Cioara, iar la intrarea în sat la poarta triumfală, unde așteptă mulțime de popor, a fost întâmpinat de autoritățile comunale.

P. S. Sa a descins la casa parohială, unde a fost întâmpinat cu Sf. Cruce și Evanghelia de parohul local C. Sa C. Oancea și un număr însemnat de preoți din jur, toți în odăjdii.

Aci înaltul ierarh a fost primit cu imnul «Pe Stăpânul și arhierul nostru», executat de către corul cercului «Sf. Gheorghe» din Sebeș, condus de către harnicul profesor de muzică, dl N. Lupu, dela gimnaziul din Sebeș.

La solemnitate au asistat: colonel Voinescu, prefectul județului Alba și un număr însemnat de intelectuali din Alba-Iulia și Sebeș.

Serviciul divin

La ora 9:15 s'a început actul sfințirii. Evlavia P. S. S. Vasile, înconjurat de soborul preoțesc, înălțătoarele rugăciuni și corul au impresionat adânc mulțimea de credincioși, veniți la rugăciune.

Când s'a înconjurat biserica și P. S. Sa a pus sigilul sfintei cruci pe pereții bisericii, mulțimea de credincioși, străbătută de fiorul sfânt al rugăciunii, ce înalță sufletul și-l aproprie de Domnul, amintea timpurile de odinioară, trăite de înaintașii noștri,

dut de-odată neguțătorilor de sclavi cari veneau în urma armatei sale, 53,000 de prizonieri. După Plutarh și Apian, Cezar a adus în totul din Galia un milion de captivi. Victoria lui Marius asupra Cimbrilor a procurat 150,000 de robi. Lucullus, a făcut atâtia prizonieri în Pont, încât un sclav se vindea cu 4 drahme (24 de lei). — În Orient s'au petrecut lucruri și mai extraordinare: într'un singur bloc, popoare întregi sunt duse în război, de ex. poporul jidovesc de către Asirieni și Caldeeni. Când se cuceria un oraș, era curățit adeseori de întreaga populațiune: o parte era masacrată în prima furoare a asaltului, restul era vândut la mezin.

Iloții Spartei: — De multe ori poporul cuceritor se substituia și se suprapunea pur și simplu poporului cucerit. Așc făcure Spartanii, cari au făcut din Laconienii învinși iloții lor.

Salt enorm între cifra populațiunii libere și între cea a populațiunii robite. Războaie de robie. — Cu cât creștea numărul populațiunii libere: în curând pentru un singur om liber

cari vărsau lacrimi de bucurie la asemenea ocaziuni, aducătoare de liniște și mângâiere în sufletele lor sbruciumate.

După terminarea actului de sfințire P. S. Sa a ținut în biserică nou sfințită o predică înălțătoare, arătând mulțimii de credincioși timp de aproape un ceas, ce reprezintă biserica pentru sufletul creștinesc, ce daruri coboară ea în sufletele noastre prin sfintele taine și câtă păgubă sufletească are creștinul, care nesocotește darurile sfințitoare ale bisericii. Predica P. S. Sa a făcut o adâncă impresie asupra celor prezenți.

După predică a urmat sf. liturgie, la care a dat răspunsurile tot corul cercului «Sf. Gheorghe» din Sebeș-Alba.

Procesiunea religioasă

La ora 12^{1/2} a avut loc o procesiune religioasă dela biserica cea nouă la bisericuța veche din deal, monument istoric și mărturie a luptei pentru apărarea credinței noastre strămoșești, dusă de înflăcăratul apărător al ortodoxiei, călugărul Sofronie, fiu al comunei Cioara.

În fața paraclisului, construit în curtea acestei bisericuțe P. S. Sa, asistat de soborul preoțesc a slujit Sf. paraclis al Maicii Domnului, apoi a stropit întreg poporul cu apă sfințită.

Tot aci a vorbit preotul local, C. Sa C. Oancea despre credința puternică și curajul misionar al călugărului Sofronie, răscolitorul de suflete pentru apărarea ortodoxiei.

Dela biserica cea veche, procesiunea s'a îndreptat spre Monumentul Eroilor, așezat de platoul din fața comunei.

Aici s'a făcut o scurtă rugăciune pentru eroii neamului.

Căpitanul Ionescu din garnizoana Alba-Iulia a glorificat în câteva cuvinte meritele neperitoare ale scumpulor noștri eroi.

Trecuse de ora 2, când P. S. Sa a fost condus de soborul preoțesc și poporul dreptcredincios la locuința parohială.

Masa comună

După terminarea serviciilor religioase oaspeții au luat, în locu'ul primăriei, masa, oferită de către enoriașii din Cioara cu dragostea caracteristică sufletului ospitalier al românului.

erau câte 20 de sclavi. La Atena erau 400,000 cari formau posesiunea alor 20,000 de cetățeni numai. În Sparta erau 36,000 de cetățeni alături de 244,000 de iloți. Corintul număra 460,000 de sclavi, Egina 470,000. Cât privește Roma, a avut un număr așa de considerabil încât la urma urmelor Senatul a renunțat de a le mai impune costumul special pentru a-i distinge de cetățenii liberi, din teama de a nu-i înverșuna descoperindu-le astfel enormitatea ce o reprezentau ca număr. (Un scriitor englez, M. Blair a susținut că dela ocuparea Corintului 144 a. H. până pe timpul lui Alex. Sever 235 d. H. au existat peste tot trei sclavi pentru un om liber).

Numărul lor creștea mereu devenind exorbitant, în același raport opresiunea sclavilor era tot mai înspăimântătoare, fapt care a făcut să eclateze războaie în rândurile lor. Acestea au fost faimoasele războaie de robie ale istoriei romane.

Condițiunile sclavilor antici. (Ei sunt asimilați lucrurilor).

Condițiunea sclavilor era aceea

Plecarea spre Sibiu

La ora 4 P. S. Sa a părăsit comuna.

Toți câți am participat la solemnitatea dela Cioara, — am rămas cu impresia, că o comună, care are conducători vrednici, face frumoase progrese sub raport moral și social.

Dee Dumnezeu, ca să asistăm cât mai des la manifestațiunile ale sufletului românesc și ortodox, frumoase și înălțătoare, cum a fost cea din Cioara.

Cronicar.

Glopetele dela Cioara

Printre localitățile istorice ale Ardealului, la cari urmașii vor organiza pelerinaje naționale, satul Cioara din județul Alba va fi la loc de frunte nu atât pentru așezarea-i pitorească, ci mai ales pentru topografia-i spirituală.

La Cioara e Carmelul biblic românesc al vajnicului călugăr Sofronie, care asemenea prorocului Ilie Tesviteanul a pornit războiul sfânt în contra stricătorilor legii strămoșești.

La Cioara ești copleșit de vedenia dramei înfiorătoare a trecutului.

Pe o colină e mausoleul vechi al familiei Barcsy. De-asupra satului e dealul spânzurătorii, de unde au luat drumul spre cer sufletele multor mucenici țărani, cari n'au voit să se lapede de legea strămoșească.

Între aceste dealuri e coasta cu bisericuța de lemn a lui Sofronie, veghind între morminte cu lespezi de peatră, roase de dintele timpului.

Am văzut acest sat Marți în 8 Septembrie la prasnucul Nașterii Precuratel și pururea Fecioarei Maria.

P. Sf. Arhierul Vasile, vicarul arhiepiscopesc, a sfințit în acea zi frumoasa biserică din Cioara.

Pompă strălucită religioasă și gloate de la mari depărtări au sosit des de dimineața pe jos, călări și cu căruțe în frunte cu preoți de opt sate.

Sebeșenii au venit cu minunatul lor cor mixt bisericesc, iar autoritățile administrative județene în frunte cu prefectul lor, colonelul Voinescu, om

a unei vite domestice. Toate cărțile asupra anticității descriu tratamentele sălbatică ce le îndurau și soarta monstruoasă ce le era hărăzită. În ultima analiză erau asimilați animalelor. Legea romană li considera ca lucruri și le atribuia nume. Nu li se recunoștea nici un drept, nici chiar drepturile naturale. Nu se căsătoriau: se împreunau în mod trecător ca animalele când le dădea voie stăpânul. Nu puteau poseda nimic decât în mod relativ. Dacă obțineau promisiunea să aibă o sumă agonisită prin muncă personală, această sumă aparținea stăpânului lor, care dispunea asupra ei după bunul său plac. Această populațiune de robi forma o masă enormă de paria și de ocnași, o pătură inferioară a societății a cărei ultimă treaptă o constituia.

Formațiunea proletariatului. — Sclavajul n'a fost de altfel singura plagă socială pricinuită de război. Războiul, precum am spus-o, a mai produs și alte plăgi, între care proletariatul. Iată cum:

Îmbogățirea continuă a șefilor

de inimă și de ispravă, iar în uni-forma sa inspiră respect și cucerește încrederea și simpatia obștei.

Ar fi fost un program desăvârșit pentru acea zi numai actul solemn și neuitat al sfințirii bisericii, cu rugăciunile pătrunzătoare, cu liturgia arhierescă și cu mîiastra predică a arhierelui pontifical, dar sute de închinători n'au încăput în biserică.

De la noul lăcaș de închinare, gloatele s'au îndreptat în procesiune la Schitul lui Sofronie, unde s'a slujit parastas și s'a sfințit monumentul eroilor din sat, morți în războiul mondial.

Stropirea cu apă sfințită prin P. S. arhieru a ținut peste o oră. În tot timpul acesta clopotele de la biserică sfințită întonau rugăciunea lor plină de taină.

Un moșneag bătrîn în acest timp îmi povestea de ultimul vîdstar al familiei Barcsay, trecut de 80 ani, cum a părăsit satul în zilele revoluției. Om pururea încrunțat și aspru toată viața sa, atunci se ruga de popor să nu se atingă de el, căci le dă voie să facă ce vreau cu averea lui, casă, moșie, păduri întinse. — Noi sătenii am cumpărat averea pentru 1,600,000 bani uscați și groful nu s'a mai uitat îndărăt!...

Soarele lor a sfințit pe vecii vecilor, dar a răsărit soarele nostru, că Dumnezeu judecă oblu și nu e recurs la judecata Lui! Ulte, Părinte, pe dealul de coala, am zidit altar. Acolo era spânzurătoarea. Îți place sunetul clopotelor noastre?

Nu se abate nici furtună, nici peatră din cer peste ogoarele noastre, căci clopotele ne apără. Dar și părintele nostru Oancea e cu dar de rugăciune și de ispravă...

Bătrînul tăcu, dar clopotele continuând înflorau văzduhul iar cântarea lor aleluia o prindeau dealurile din jur și o trimiteau până în adîncul sufletului nostru.

Citiți și răspândiți ziarul Telegraful Român

de familii sau de trib rezultând fie din traficurile lor în timp de pace, fie din victoriile lor în timp de război, sfârși prin a altera rusticitatea și simplitatea primordială a relațiilor lor cu ceice le erau subordonați. Noua bunăstare pe care o câștigă începuseră să-i corupă. Devenind și mai bogați, se ridicară și mai vîrtos deasupra nivelului supușilor lor, așa încît între acești din urmă și ei distanța augmenta mereu. Nu mai era de acum în societatea ai cărei șefi erau, aceeași fuziune familiară ca mai înainte. De acum înainte erau șefi de război, căpitani, suverani autoritari și militari, mai curînd decât patriarhi, ca altădată. Ei constituiau o clasă conducătoare aparte, din ce în ce mai deosebită și mai independentă de clasa condusă. Între aceasta din urmă și prima, spiritul de egoism și orgoliu a săpat îndată un larg abis.

Dualismul social începe (bogați și săraci): — Viața comună și familială a încetat de atunci a mai îngloba întreaga populațiune ca altă dată. A apărut un lucru nou, o demarcațiune

+ Preotul Ioan Mateiu

Cu moartea preotului Ioan Mateiu din comuna Sebeșul de sus, prot. Avrig, dispăre încă unul din venerabilii slujitori ai Altarului, crescuți în spiritul epocii lui Șaguna. Încălzit de o incomparabilă credință și de o mișcătoare evlavie, el a înțeles să vadă în preoție suprema afirmare a sufletului omenesc, cu năzuințele lui nestăpânite spre înălțare și mîntuire. Eră vechea și frumoasa concepție biblică, cu care au trăit toate generațiile de preoți din vremile de altă dată, deprinse să creadă cu tărie în cele de sus și să cinstească cu sfințenia vieții preoția de pe pămînt. Trîind în spiritul ei, preotul Mateiu s'a știut devotă chemării sale cu o neodihnită ardoare apostolică, închinînd toate preocupările lui exclusiv Bisericii. Din cea dintîie clipă a hirotoniei, el a transformat-o într'un fel de mănăstire, unde slujia zilnic utrenia și vecernia, chemînd la mîngăiere un popor apăsător de suferințele vieții. Păstor plin de milă, el nu pregeta să alerge în ori ce ceas la căpătîiul bolnavilor, alinînd dureri grele și trezind nădejdi de viață. Duhovnic blînd și înțelegător, era căutat cu aceeași încredere și iubire de către credincioși și frații săi întru Domnul. Toată ființa lui senină și patriarhală, transpira o particulară evlavie, care te impresiona adînc cu aerul ei de tămăie sfîntă. De aceea, amintirea lui va rămînea multă vreme în părțile Oltului, ca o pildă de neîntrecută preoție. Tocmai această înțelegere religioasă, izvorâtă dintr'un zguduitor simț de răspundere al tainei primite, i-au adus din partea I. P. S. Mitropolit Nicolae, răsplata brîului roșu, după o lungă și binecuvîntată slujire de 54 ani.

Înmormîntarea acestui vrednic păstor s'a făcut în ziua de 15 Sept. de către protopopul Ioan Cîndea din Avrig, asistat de preoții Nicolae Solomon, Nicolae Berghezan, D. Mandea din Porumbac, Grigorie Chialda și Traian Maxim din Avrig. Ioan Roman din Tălmăcel, Emilian Crăciun din Sebeșul de jos și N. Todoruț din Sibiu. Printre participanți am văzut pe fiii răposatului: Dr. Ioan Mateiu, profesor universitar și director al internatului teologic din București, distinsul colaborator al ziarului nostru,

foarte accentuată între superiori și inferiori, între stăpâni și între servitori, între cei bogați și cei săraci. Primii formară o castă, ai doilea formară alta. Clasa aceasta din urmă, tot mai deosebită de bogați, pe măsură ce aceștia deveneau mai opulenți și mai mândri, era mărită mereu prin masa liberaților, a străinilor, a refugiaților cari veniau la orașe.

Exploatarea săracilor de către bogați (uzura) —

Un alt flagel pe lângă cele pricinuite de războaie și de neînțelegerile continue a contribuit hotărîtor la formațiunea unei clase sărace. Acest flagel a fost Uzura. Prin uzură bogații ucideau întreaga proprietate mică. Ei dădeau în împrumut cu procente enorme: 40 sau chiar 50%, câte-odată, însărcinîndu-și astfel debitorii, cari ne mai putînd plăti interese atît de exorbitante, cădeau în ruină, în mizerie sau chiar în sclăvie, căci în astfel de cazuri legea îi dădea pe mîna creditorilor, cari aveau dreptul să-i vîndă, sau, după legea celor Douăsprezece Table din Roma să-i facă bucăți chiar, sfîșîindu-i.

preotul Vasile Mateiu din Lancrăm, protopopul unit Valeriu Florian, prim-pretorul pensionar Irimie Răduțiu, numeroși învățători, studenți și cunoscuți. Protopopul Ioan Cîndea a rostit o prea frumoasă predică, zugrăvind cu multă căldură viața decedatului. De asemenea a cuvîntat mișcător și notarul Traian Mandocea în numele comunei politice.

Odihnească cu dreptii!

Asistent.

Ce fac societățile „Sf. Gheorghe“

— În protopopiatul Agnita —

O corespondență, primită din Agnita, ne descrie mișcarea desfășurată vara acestui an din partea tineretului adult grupat în Societatea «Sf. Gheorghe» din protopopiatul de acolo. Tineretul de ambe sexe, condus de preoți și de învățători, a făcut pelerinaje la trei centre din partea locului: Agnita, Cîncul și Nocrich.

S'au celebrat sf. liturghii în sobor de preoți, în frunte cu Păr. protopop E. Păcală, și cu răspunsuri date de corul soc. «Sf. Gheorghe» din Agnita, dirijat de preotul capelan E. Pora. Predici și conferențe potrivite s'au rostit din partea Părintelui protopop și a celorlalți preoți; ear tinerimea a executat cântece religioase și patriotice, recitări și dansuri naționale. Au excelat corurile din Agnita, Țichindeal și Nocrich. Asistă mult popor atît din centrele amintite, cît și din împrejurimea lor, precum și autoritățile, intelectualii comunelor și reuniunile de femei.

Corespondentul nostru ne mai scrie:

Atmosfera înălțătoare, în care au decurs zilele de pelerinaj, este greu de zugrăvit. Bucurie și mîndrie se puteau citi pe fețele tuturor tinerilor, cari au avut prilejul de întrecere în tot ce e bun și frumos. Dar nu numai tineretul și credincioșii bisericii noastre au simțit efectul pelerinajelor societății «Sf. Gheorghe», ci și cei de altă confesiune. Astfel, la Nocrich doi intelectuali greco-catolici, stînd de vorbă, laudau instituția organizării tineretului nostru adult; ear unul din acești intelectuali zicea: «Ce gînd frumos a avut mitropolitul dela Sibiu, cînd a dat ordin să se facă asemenea pelerinaje!».

Ni se mai comunică din același protopopiat:

În ziua Sfinților Ap. Petru și Pavel, credincioșii din parohia Sellștat au avut una dintre cele mai bune zile. De și puțini la număr, dar prin multă stăruință și prin ascultare de tînarul și harnicul lor preot, Petru Târziu, au făcut lucruri vrednice de pomenit. Pe lângă edificarea casei culturale, în anul acesta la stăruința preotului s'a renovat și zugrăvit sf. biserică în mod radical. Întrînd în noul locaș, într'adevăr simțești că evlavia te copleştește. Din înălțime ochiul lui Dumnezeu pare că privește asupra poporului adunat, care mic și mare cîntă transportat: «Sfînt, sfînt e Domnul Savaot».

Actul sfințirii sfîntului locaș s'a făcut de cătră P. C. Părinte Protoieru E. Păcală, asistat de preoții I. Dobre din Retișul, Gh. Conta din Cîncul și preotul local P. Târziu. La sfârșit a predicat părintele protopop, arătînd zelul întru propoveduirea cuvîntului și suferințele îndurate de Sf-ții apostoli Petru și Pavel pentru întemeierea bisericii lui Isus Hristos. Frumoase pilde a adus din trecutul neamului nostru despre tăria cu care înaintașii țineau la «legea românească». Îndeamnă poporul să cerceteze biserică

razimul puternic al sufletului neamului. Părintele P. Târziu laudă sacrificiul mare adus de puținii credincioși pentru a putea renova și înfrumuseța sf. biserică. Mulțumește totodată și Reuniunii femeilor pentru ajutorul dat din micul fond de care dispune.

INFORMAȚIUNI

Gazetele vestesc, că un prea ze-los perceptor din Basarabia a sechestrat dela un sătean sărac — copilul din leagăn și l-a dat în păstrare unei femei până ce tatăl copilului își va plăti dările către stat. Dacă faptul este adevărat, ceace e greu de crezut, prea zelosul slujbaş trebuie imediat destituit și, dacă-i cu mintea întreagă, aspru pedepsit.

La internatul teologic din București (strada Radu Vodă 24 bis) sînt vacante mai multe burse pentru studenții facultății de teologie. Sînt preferați studenții de anul II. Cererile se vor înainta Direcțiunii internatului, dela 1—15 Octomvrie 1931, însoțite de următoarele acte: 1. Dovadă de înscriere la facultatea teologică din capitală, se va menționa și media studiilor din anul precedent; 2. Certificat de avere a părinților și numărul copiilor minori; 3. Certificat de bună purtare din partea preotului local. Data examenului de admitere se va anunța ulterior. Deasemenea sînt locuri de solvenți cu taxă lunară de lei 2000 (două mii) în schimbul întreținerii complete (casă, masă, spălat). Cererile se pot înainta direcțiunii între 1—15 Octomvrie a. c., însoțite de: 1. Dovadă de înscriere la facultatea teologică; 2. Certificat de bună purtare din partea preotului local.

Cu drept cuvînt se ridică mulți părinți cu copii de școală împotriva desei schimbări a manualelor ce trebuie să le cumpere la fiecare început de an școlar. Numai la noi există monstruositatea de-a nu permite întrebuințarea unui manual, aprobat de minister, decît timp de 5 ani, după care se cere autorului să facă petiție pentru o nouă aprobare a cărții aprobate, — firește, earăș, cu taxe pentru domni membri ai comisiunilor de aprobare: speculă rău deghizată. Profesorii au tot dreptul să ceară suprimarea aprobării manualelor didactice, dîndu-li-se deplină libertate de a-și alege cărțile de predare.

ȘTIRI LOCALE

La fondul Darurile de Crăciun pentru ajutorarea ucenicilor săraci dela meserii, administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, a colectat vornicul ospetelor Ioan Imbăruș dela nuntașii tinerilor Ștefan Joandrea cu Elena Dușca Lei 120. — Pentru pri-nos mulțumește: *Comitetul*.

Pentru fondul căminului pentru bătrîni a dăruit 5000 Lei dl Teodor Moldoveanu episcop al sfintei biserici a mitropoliei din Sibiu și membru în comitetul societății noastre, întru veșnica pomenire a iubitei sale soții Ana și fiu Ionel. Cu această sumă s'a întemeiat Legatul Teodor Moldoveanu întru pomenirea veșnică a soției sale Ana și fiului său Ionel, în ziua ss. părinți Ioachim și Ana, 9 Septemvrie 1931. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească fapta creștinească cu viață îndelungată în deplină sănătate, mereu mîngăiat de frumusețea faptei sale întru ajutorul celor lipsiți: Prof. Timotei Popovici, președ. societății.

Carnetele de identitate, pentru bărbați, alegători, se eliberează contra predării dovezilor primite, la primăria municipiului Sibiu, strada Mitropoliei 2, în sala de ședințe, zilnic între ora 8 și 13, până în 19 Septemvrie a. c.

Nr. 428/1931.

(76) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Crăciunelul de sus, protopopiatul Târnavă, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Salarul cu întregirea dela Stat, conform celor fasonate în coala B.

2. Casa parohială cu atenanțe.

3. 28 jug, cat. $\frac{3}{4}$ arător, $\frac{1}{4}$ fânaș.

4. Folosirea cimitirului vechi cam 2 jug.

5. Câte 1 ferdelă porumb sfârmat și 1 zi de lucru dela circa 70—80 familii.

6. Stola obișnuită în tract.

Concurenții vor înainta cererile și documentele cuvenite în termenul precis oficiului protopopesc Târnavă în Diciosânmărtin și se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Diciosânmărtin, la 6 August 1931.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial din Crăciunel.

Petre Medesanu
adm. prot.

Post vacant

În județul Sibiu, și comunele apropiate, căutam reprezentanți pentru muncă ușoară. Ofertele sub «Venit frumos», — rugăm a preda la administrația ziarului. (38 a) 2—2

Nr. 842/1931

(77) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Micfalău, protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică prin această concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Întregire dela stat, conform coalei B.

2. Casă parohială cu dependențe și grădină de legume.

3. Sesiune parohială de 6 jug. și 200 st. □ (cimitirul nou)

4. Simbric: câte o ferdelă veche (25 litri) de porumb sfârmit și o ferdelă veche de ovăș dela familiile întregi (circa 100 familii); $\frac{1}{2}$ ferdelă porumb și $\frac{1}{2}$ ferdelă ovăș dela familiile mixte și dela văduvi (circa 60 familii) iar dela zileri o zi de clacă sau contra valoarea ei (circa 30 familii)

5. Competința de lemne, în bani: câte 20 Lei dela familiile întregi și câte 10 Lei dela cele mixte și văd.

6. Venitele stolare, conform hotărârii adunării parohiale din 30 Mai 1926.

Fiind credincioșii maghiarizați, se cere dela candidați să cunoască limba maghiară, având să țină predicile în această limbă.

Reflecții își vor înainta cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare, în termen subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta și în parohie spre a fi cunoscuți de credincioși.

Sf. Gheorghe, la 26 August 1931.

Oficiul protopopesc ort. rom. Sf. Gheorghe, în înțelegere cu consiliul parohial din Micfalău.

Aurel Nistor
protopop.

Judecătoria rurală Ocna-Sibiului

Nr. 207/1931 Port. Licit.

(39) 1—1

Nr. G. 2640 1930/4.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel delegat pe lângă judecătoria rurală Ocna-Sibiului, prin această publică, că în baza deciz. Nr. G. 2640/1930/4 a judecătoria rurale Ocna-Sibiului, în cauza de execuție pornită de următorul Banca Centrală Sibiu, repr. prin adv. Dr. Gheorghe Măcelar domiciliat în Sibiu, contra urmăriților et. cons. pentru încassarea creanței de 2000 Lei și acc., se fixează termen de licitație pe ziua de 24 Septembrie 1931 orele 10 a. m. la fața locului în com. Armeni, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 2 cai, un car, 1 scroafă; 1 scroafă în valoare de 10.000 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretențiunea de încassat face 2000 Lei cap., interese legale după această sumă socotind din 10 Februarie 1930, precum și speșele stabilite până în prezent în suma de 1519 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost sechestrate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de proprietate sau de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, conf. art. 20 din legea LX: 1881.

Ocna Sibiului, la 14 August 1931.

Grefier: CAROL M. SZÓTS, m. p., port. deleg.

Nr. 301/1931

(75) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Dobârca, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Salarul dela Stat conform coalei B.

2. Sesiune preoțească 11 jug. 138 st. □, fânaș și arătură.

3. Stola statorită în tract.

4. Doi stânjini lemne de foc dela comuna politică.

Reflecții să-și înainteze cererile cu documente necesare în termenul deschis oficiului protopopesc din Mercurea, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 19 August 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopop

**REVERENZI
ȘI ODĂJDII
PREOȚEȘTI**

Dumitru Dușleag
Sibiu Târgul Peștelui 12 Sibiu

★
Ștofe și brâne în depozit perm.

Judecătoria rurală Ocna Sibiului

Nr. 209/1931 Port. Licit.

(40) 1—1

Nr. G. 2564/1930/4

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel delegat pe lângă judecătoria rurală Ocna-Sibiului, prin această publică, că în baza deciziei Nr. G. 2564 1930/4 a judecătoria rurale Ocna-Sibiului, în cauza de execuție pornită de următorul Banca Centrală Sibiu, rep. prin adv. Dr. Gheorghe Măcelar, domiciliat în Sibiu, contra urmăriților et. cons. pentru încassarea creanței de 5000 Lei și acc., se fixează termen de licitație pe ziua de 24 Septembrie 1931 orele 15 d. a. la fața locului în comuna Armeni, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 20 ferd. grâu, 3 cară paie, 1 coteș, 1 coșer, 2 boi în valoare de 13.800 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretențiunea de încassat face 5000 Lei cap., interese legale după această sumă socotind din 15 Decembrie 1929, precum și speșele stabilite până în prezent în suma de 2110 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost sechestrate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de proprietate sau de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, conf. art. 20 din legea LX: 1881.

Ocna-Sibiului, la 14 August 1931.

Grefier: CAROL M. SZÓTS, m. p., port. deleg.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura, manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru școlile primare:

NICOLAE CRIȘMARIU
Istorie biblice ed. IX Lei 20
Istorie bisericești „ V „ 20
Catehism „ V „ 20

A apărut:

**Biserica Neamului
și drepturile ei**

Discurs rostit la discuția generală asupra proiectului de lege a Cultelor, în ședința dela 27 Martie 1928, a senatului român de

Dr. Nicolae Bălan
Arhiepiscop și Mitropolit

Un elegant volum de 120 pagini. Prețul 40 lei, plus spese postale 10 lei. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Clopote

de 240 și 160 Kgr. din 1922 ofere spre vânzare parohia ortodoxă rom. Sibișelul-vechiu, p. Orăștie, j. Hunedoara. (30)3—3

Au mai apărut de

NICOLAE NEAGA
profesor la Academia teologică

1. „Tatăl-Nostru“ 50 pag. Lei 15 (tâlcuire)
2. „Plângerile lui Ieremia“... Lei 25
3. „Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii“ Lei 17

ORDINEA BAILOR**Baie în bazenul de înot și lecții de înot****Pentru bărbați:**

Luni: închis
Marți: dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri: dela 8—10 ore a. m.
Joi: dela 8—10 ore a. m.
Vineri: dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă: dela 8—10 ore a. m.
Duminică: dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni: închis
Marți: dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri: dela 10—12 ore a. m.
Joi: dela 10—12 ore a. m.
Vineri: închis
Sâmbătă: închis
Duminică: dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni: închis
Marți: dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara pr. ur.
Mercuri: dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Joi: dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Vineri: dela 10—12 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Sâmbătă: dela 10—12 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Duminică: dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbați:**Băi de abur și de aier cald**

Luni: închis
Marți: dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara prețuri urcate
Mercuri: dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Joi: închis
Vineri: închis
Sâmbătă: dela 8—12 ore a. m., dela $1\frac{1}{2}$ —5 p. m., dela 5— $7\frac{1}{2}$ ore seara prețuri reduse
Duminică: dela 7—12 ore a. m. prețuri urcate

Pentru femei:**Băi de abur și de aier cald**

Luni: închis
Marți: închis
Mercuri: închis
Joi: dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara prețuri urcate
Vineri: dela $1\frac{1}{2}$ —5 ore p. m. dela 5— $7\frac{1}{2}$ ore seara prețuri reduse
Sâmbătă: închis
Duminică: închis

Băi de cură

Luni: închis
Marți: dela 8—10 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ —4 ore p. m.
Mercuri: dela 8—10 ore a. m. și dela 4— $7\frac{1}{2}$ ore seara
Joi: dela 8—10 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ —4 ore p. m.
Vineri: dela 8—10 ore a. m. și dela 4— $7\frac{1}{2}$ ore seara
Sâmbătă: dela 8—10 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ —4 ore p. m.
Duminică: dela 7—10 ore a. m.

Băi de cură

Luni: închis
Marți: dela 10—12 ore a. m. și dela 4— $7\frac{1}{2}$ ore seara
Mercuri: dela 10—12 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ —4 ore p. m.
Joi: dela 10—12 ore a. m. și dela 4— $7\frac{1}{2}$ ore seara
Vineri: dela 10—12 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ —4 ore p. m.
Sâmbătă: dela 10—12 ore a. m. și dela 4— $7\frac{1}{2}$ ore seara
Duminică: dela 10—12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni: închis
Marți: dela 8—12 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Mercuri: dela 8—12 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Joi: dela 8—12 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Vineri: dela 8—2 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Sâmbătă: dela 8—2 ore a. m. și dela $1\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ ore seara
Duminică: dela 7—2 ore a. m.

In zilele de sârbătoare are valoare ordinea de Duminică.